

Myndir:
Martin Sirkovsky

Opera, musikteater eller

Premiere på Sunleif Rasmussens opera "Í Óðamansgarði"

UMMÆLI

Bo Isholm
bo@torshavn.fo

Færøerne er på mange måder et helt særligt sted på denne klode. Her er det stadig muligt at gøre ting for første gang, som mange andre steder i verden ville være "another day at the office". Det kan sommetider opleves helt jomfrueligt, men også give en pionéragtig spænding, fordi ethvert væsentligt bidrag gør en forskel i vores nordatlantiske øsamfund.

I foråret 2000 uropførtes den første færøske symfoni "Oceanic Days" skrevet af Sunleif Rasmussen, som han to år senere modtog Nordisk Råds Musikpris for. Det skal i parentes bemærkes, at Sunleif ikke også her var den første modtager, idet William Heinesen tidligere havde modtaget Nordisk Råds Litteraturpris, men det er ikke desto mindre den største skandinaviske anerkendelse, en udøvende kunstner kan få. Torsdag aften var der så premiere i Nordens Hus på den første færøske opera "Í Óðamansgarði" ligeledes skrevet af Sunleif Rasmussen med libretto af Dánial Hoydal.

Den slags "first ever" begivenheder er altid omgærdet af nogle helt særlige forventninger, ikke mindst fordi der i dette tilfælde er tale om et kæmpeprojekt i et lille land med mindre end 50.000 indbyggere. En færøsk operaproduktion er kun mulig, hvis de nødvendige forudsætninger skabes i et frugtbart samarbejde mellem udøvende kunstnere, offentlige kulturinstitutioner og fonde samt ikke mindst det private erhvervsliv. At alt dette er lykkedes med "Í Óðamansgarði", er der kun al mulig grund til at glæde sig over. Det er gjort før i musicalproduktioner, men at det også lader sig gøre med en meget smallere genre som f.eks. moderne opera er slet og ret et kvantespring for færøsk kulturliv.

Hvilke helt særlige forventninger er det så, et festklædt premierepublikum har denne

oktoberaften i Nordens Hus? Hvis man forbinder opera med smægtende arier, spektakulære kulisser og overdådige kostumer, bliver man slemt skuffet. Musikalsk befinder vi os i Sunleif Rasmussens helt eget univers, scenografien er ekstremt minimalistisk og kostumerne er så neddæmpede, at de nærmest må betegnes som ikke eksisterende. Altsammen formodentlig et helt bevidst valg, der sætter så meget mere focus på musikernes og aktørernes indsats i forestillingen. Men en ting er forventninger – en anden ting er indlevelse, og hvis man ankommer med en åben og nysgerrig holdning til såvel musik som teater, er der virkelig mange fine oplevelser at hente.

"Í Óðamansgarði" er ikke en opera i traditionel forstand, men snarere et kammerespil mellem forskellige sceniske udtryksformer – først og fremmest skuespil sang, dans og musik, der sammen med lyssætning og scenografi smelter sammen til et nyt og forfriskende bud på det totalteater, der i dag er blevet et velkendt begreb indenfor moderne scenekunst.

Handlingen, der er taget fra William Heinesens novelle "Den gale mands have", fortæller historien om to børns fantasier, leg og spirende seksualitet i en gammel eneboers have, og med forfatterens vanlige mani for trosliv og erotik in mente ledes tankerne uvilkårligt hen på Adam og Eva i Edens have.

Den ålandske bas Björn Blomqvist agerer med stor autoritet den gamle mand, og han er den eneste, der har en traditionel operarolle, hvor han i recitativ-agtige passager tillige fungerer som fortæller. De to børn – Stella Kristina og Marselius – spilles derimod hver især af tre aktører: en skuespiller, en sanger og en danser, der på hver sin måde tilfører facetter til personskildringen. Dette nyskabende concept virker overraskende positivt og giver forestillingen en betydelig visuel underholdningsværdi, men til gengæld bliver det sanglige element mere medspillende og kommenterende end egentlig solistisk. Drengen Marselius spilles således af skuespilleren Hans Tórgarð, tenoren Eyjólfur Eyjólfsson og danseren Jamie Boylan, medens pigen Stella Kristina spilles af skuespilleren Gunnvá Zachariassen, sopranen Rebecca Persson og danseren Kajsa Wadhia. Det kan umiddelbart lyde lidt indviklet, men ensemblespillet fungerede godt med mange fine enkeltpræstationer – ikke mindst samspillet mellem den generte og drengagtige Hans Tórgarð og den mere fremmelige og forførende Gunnvá Zachariassen. Aldubaran, som er de

oprindelige initiativtagere til operaen, optræder i en stærkt udvidet besætning, og orkesterets placering i flere etager bag et gennemsigtigt sort forhæng med lejlighedsvis lyseffekter er et scenografisk scoop. De formidler på forbilledlig vis Sunleif Rasmussens kammermusikalsk filigranagtige musik, som er det egentlige bindemiddel gennem den fem kvarter lange forestilling. Sunleif viser endnu en gang, at han har nået en stilsikkerhed i sit musikalske udtryk og sin instrumentationsteknik, som hæver hans musik op på et internationalt niveau. Musikken kommenterer og understøtter fint forestillingens skiftende stemninger med lejlighedsvis eruptive udfald og endda en humoristisk karikerende vals i tilgift. Dirigenten Bernharður Wilkinson styrede som altid med sikker hånd såvel sangere og øvrige aktører som orkester med delvis brug af monitoranlæg. Et af de mest poetisk medrivende øjeblikke i forestillingen er epilogen, hvor focus er på sangerne. Sopran og tenor forenes i en duet over en brummende bas i det mest tyste pianissimo, jeg længe har hørt. Tid og sted forsvandt i nogle få dyrebare sekunder – en mesterligt udført anti-finale!

Moderne opera, musikteater eller bare god underholdning på et eksklusivt plan? Er det ikke lige meget, hvad vi kalder det, så længe vi har overværet endnu en milepæl i moderne færøsk musikhistorie?

"Moderne opera, musikteater eller bare god underholdning på et eksklusivt plan? Er det ikke lige meget, hvad vi kalder det, så længe vi har overværet endnu en milepæl i moderne færøsk musikhistorie?"